

Bruselj, 31. oktober 2023
(OR. en)

14702/23

EDUC 404
GENDER 195
JEUN 248
EMPL 513
DIGIT 236
SOC 723

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Privabljanje ženskih talentov na področja naravoslovja, tehnologije, inženirstva, umetnosti in matematike (STEAM) – <i>orientacijska razprava</i>

Predsedstvo je po posvetovanju z Odborom za izobraževanje pripravilo priloženi informativni dopis, ki bo podlaga za orientacijsko razpravo na seji Sveta za izobraževanje, mladino, kulturo in šport 23. novembra 2023.

Privabljanje ženskih talentov na področja naravoslovja, tehnologije, inženirstva, umetnosti in matematike (STEAM)

Informativni dopis predsedstva

Tehnološka preobrazba je bistven element ekonomskega in socialnega napredka Evropske unije (EU) in preostalega sveta. Hkrati je vse bolj jasno, da bo imel razvoj umetne inteligence izjemen vpliv na prihodnost, ki ga čutimo že danes. Zato se tako v predelovalnem sektorju kot na trgu dela povečuje povpraševanje po strokovnjakih, ki imajo kvalifikacije s področij STEAM¹. Sistemi izobraževanja in usposabljanja se morajo odzvati na to povpraševanje. Da bi lahko obvladali izzive prihodnosti, bo treba spodbujati talente vseh mladih. In vendar se veliko mladih – zlasti deklet in mladih žensk – še naprej odloča za usposabljanje, ki ni povezano z naravoslovjem in tehnologijo.

¹ Kot je navedeno v naslovu, je STEAM kratica za naravoslovje, tehnologijo, inženirstvo, umetnost in matematiko. Kratica v tem dokumentu vsebuje črko A, ki pomeni umetnost, inovativnost in ustvarjalnost, kar je v skladu z bolj vključujočo vizijo šole za oblikovanje Rhode Island School of Design iz leta 2010, v okviru katere se ustvarjalnost dojema kot ključni dejavnik za razvoj vedoželjnosti, inovativnosti in iskanja raznolikih rešitev.

Najnovejši statistični podatki kažejo, da so v izobraževanju še vedno prisotni spolni stereotipi². V državah članicah Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD)³ se je na primer znatno povečalo število žensk s terciarno izobrazbo; v večini držav so te dejansko že v večini. Delež žensk na področjih, povezanih z izobraževanjem (80 %), zdravjem (80 %) in družboslovjem (70 %), je od leta 2005 razmeroma stabilen. Vendar se v obdobju od 2005 do 2020 delež inženirk skoraj ni spremenil in ostaja na približno 25 %. Najbolj zaskrbljujoče dejstvo pa je, da se je delež diplomantk na področjih, povezanih z IKT, zmanjšal za tri odstotne točke in danes predstavlja le 20 % skupnega števila.

Če želimo zmanjšati razlike med spoloma pri zaposlovanju, je treba odpraviti neravnovesje med študenti in študentkami na različnih področjih STEAM. Situacijo še poslabšuje dejstvo, da „pri mladih ženskah obstaja večja verjetnost za prehod v neaktivnost kot pri mladih moških zaradi obveznosti oskrbe, kot so skrb za otroke ali vzdrževane odrasle in druge osebne ali družinske obveznosti“⁴. Svet zato državam članicam priporoča, naj „uskladijo ponudbe za zaposlitev z ustreznimi načeli evropskega stebra socialnih pravic, pri čemer zagotovijo enako obravnavanje in možnosti za ženske in moške na vseh področjih“.

² Brussino, O. in McBrien, J. (2022), *Gender stereotypes in education: Policies and practices to address gender stereotyping across OECD education systems*, OECD Education Working Papers, No. 271, OECD Publishing, Pariz.

³ Encinas-Martín, M. in Cherian, M. (2023), *Gender, Education and Skills: The Persistence of Gender Gaps in Education and Skills*, OECD Skills Studies, OECD Publishing, Pariz.

⁴ Priporočilo Sveta z dne 30. oktobra 2020 o Mostu do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade in nadomestitvi Priporočila Sveta z dne 22. aprila 2013 o vzpostavitvi jamstva za mladino (UL C 372, 4.11.2020, str. 1).

Pravičnost, inkluzija in spodbujanje poklicev na področjih STEAM so ključnega pomena za Svet EU. Tako „vključujoče izobraževanje in usposabljanje zajema tudi razvijanje spolne občutljivosti pri učnih procesih ter v institucijah za izobraževanje in usposabljanje ter razbijanje in odpravljanje spolnih stereotipov, zlasti tistih, ki fante in dekleta omejujejo pri izbiri študijske smeri“⁵.

Dandanes le stežka pokrivamo potrebe po strokovnjakih s področij STEAM v predelovalnem sektorju. Vse države potrebujejo več ljudi, tako moških kot žensk, usposobljenih na teh področjih. Če bi se mlade ženske odločale zanje v enakem obsegu kot moški vrstniki, bi se ta problem bistveno zmanjšal.

Enakost spolov ni le moralna obveznost, temveč tudi ključni dejavnik za ustvarjanje močnejših, bolj trajnostnih in bolj vključujočih gospodarstev. Države EU se v celoti zavedajo izziva, ki ga sedanje razmere predstavljajo za naše sisteme izobraževanja in usposabljanja ter navsezadnje tudi za napredek in razvoj naših držav. Priznavaajo tudi, da številne pobude, ki se izvajajo, ne prinašajo pričakovanih rezultatov. Vzbujaanje motivacije in zanimanja deklet in mladih žensk za področja STEAM na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja – zlasti v visokošolskem izobraževanju, tako višjem poklicnem izobraževanju in usposabljanju kot univerzitetnem študiju – je še vedno eden od velikih izzivov naših sistemov izobraževanja in usposabljanja. Če nam bo uspelo, bo to spodbudilo napredek pri odpravljanju segregacije pri zaposlovanju. Poleg tega se bo z udeležbo žensk izboljšal odziv na potrebe trga dela, v končni fazi pa bo to spodbudilo ekonomski in socialni razvoj v naših državah.

⁵ Resolucija Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030) (UL C 66, 26.2.2021, str. 1).

Predsedstvo glede na navedeno poziva ministre in ministrice, naj za razpravo o tej temi razmislijo o naslednjih vprašanjih.

Vprašnji za razpravo:

- Kateri so po vašem mnenju največji izzivi pri zmanjševanju razlik med spoloma na področjih STEAM?
- Katere pobude bi lahko sprožili v nacionalnem in evropskem okviru, da bi privabili ženske talente k izobraževanju in usposabljanju na področjih STEAM?
